

Wprowadzenie

Nie ulega wątpliwości, że konkurencja w gospodarce towarowej występowała zawsze, a szczególny jej rozwój nastąpił, kiedy zapanowała gospodarka wolnorynkowa, kierująca się zasadą wolności przemysłu i handlu. Współcześnie konkurencja uważana jest za jeden z głównych czynników mających pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy. Konkurencja przede wszystkim kieruje przepływem towarów, przyspiesza postęp techniczny, sprzyja rozwojowi lepszych przedsiębiorstw, jednocześnie eliminując te słabsze, wpływa na jakość towarów. Konkurencja jest atrybutem gospodarki wolnorynkowej, stając się przy tym jednym z głównych czynników, które napędzają gospodarczy rozwój.

Przedsiębiorca działając w gospodarce wolnorynkowej, chcąc „sprzedać” klientowi swój produkt, jeżeli nie ma na rynku pozycji monopolistycznej, konkuruje z innymi przedsiębiorcami za pomocą różnorodnych metod i środków. Przykładem są promocje cenowe, lepsza jakość produktu, szybsza dostawa, duży wybór itp. Tego rodzaju środki konkurowania wpływają pozytywnie na rozwój gospodarki towarowej. Problem jednak zaczyna się pojawiać w sytuacji kiedy na rynku ujawniają się podmioty łamiące ustalone reguły, poprzez uciekanie do nieuczciwych i nieelojalnych metod konkurowania. Nie ulega wątpliwości, że tego rodzaju zachowania zakłócają właściwe funkcjonowanie gospodarki towarowej. Dlatego też zjawisko konkurencji nie może stanowić obojętnego dla państwa współzawodnictwa. Istnieje konieczność zapewnienia instrumentów prawnych pozwalających na skuteczną walkę z takimi zachowaniami, które stanowią przejaw nieuczciwych praktyk, są naganne etycznie i sprzeczne z obyczajami, jakie obowiązują w działalności gospodarczej. Zwrócić bowiem należy uwagę, że to nie sam fakt konkurencji jest zjawiskiem niepożądanym, lecz sposób rywalizacji, zagrażający lub naruszający interesy innego przedsiębiorcy lub klienta. Działania oparte na nieetycznym pozyskiwaniu klientów oraz nieuczciwym pozyskiwaniu rynku zbytu dla świadczonych towarów prowadzą do nadużywania konkurencji, jej zafałszowania i deformacji, co stanowi duże zagrożenie dla właściwego funkcjonowania podstawowych mechanizmów wolnej gospodarki rynkowej.

Oczywiste jest to, że niemożliwe i nieprzynoszące oczekiwanych rezultatów byłoby założenie, iż rynek w warunkach gospodarki rynkowej jest w stanie sam w sobie kształtować optymalne podstawy ładu gospodarczego. Jednocześnie normy odnoszące się do tzw. uczciwości kupieckiej nie mogą też stanowić przypadkowego zlepku zasad. To prowadziłyby do poczucia braku ładu, uczciwości i sprawiedliwości w sferze gospodarczych stosunków. Dlatego tak ważne stało się stworzenie prawnych fundamentów opartych na jasnych i czytelnych wartościach, taką rolę przypisano w szczególności

ZNKU mającej na celu zapobieganie i zwalczanie tych zachowań, które są nieetycznych i sprzeczne z uczciwością kupiecką.

Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji posługuje się w zasadzie cywilnoprawną metodą regulacji, wykorzystując metodę prawnokarną jedynie posiłkowo. W przypadku zjawiska kopiowania zewnętrznej postaci produktu, ochrona odbywa się dwutorowo – na płaszczyźnie prawa karnego i cywilnego.

Na wybór tematu pracy miały wpływ następujące okoliczności. Po pierwsze, zagadnieniu kopiowania zewnętrznej postaci produktu w polskiej nauce prawa karnego nie poświęcono zbyt wiele uwagi. Po drugie, zauważyć można, że zjawisko wprowadzania na rynek kopiowanych produktów nabiera współcześnie szczególnego znaczenia. Rozpoznawalność marki i renoma jaką uzyskał dany przedsiębiorca sprawiają, że konkurenci coraz częściej ulegają pokusie wykorzystania nakładu cudzej pracy, wprowadzając do obrotu produkty łudząco podobne do tych, które są już rozpoznawalne przez klientów. Proceder ten – co oczywiste – dotyczy tylko tych producentów, którzy są liderami na rynku, ciesząc się uznaniem klientów. Wykorzystanie bowiem cudzej zewnętrznej formy danego towaru jest pewną drogą „na skróty”, pozwala na czerpanie tych korzyści, które płyną z posiadania silnej marki. Zjawisko wprowadzania na rynek towarów pirackich jest powszechne nie tylko w Polsce, ale na całym świecie i stale rośnie. Zdecydowanie rynek produktów pirackich obecnie zmienił swoje oblicze. Dawniej produkt ten kojarzył się wyłącznie ze słabej jakości towarem, który można było nabyć na targowisku, dzisiaj są to produkty łudząco podobne do oryginału, gdzie możliwość identyfikacji imitacji jest bardzo trudna. Wskazuje się nawet, że w niektórych przypadkach niemożliwa bez pomocy fachowca. Szczególnie niepokojące jest to, że proceder kopiowania produktów dotyka takich towarów jak części samochodowe, leki czy artykuły spożywcze, co stanowi poważne niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia człowieka. Stąd też zapewnienie odpowiednich instrumentów prawnych jest niezbędne dla właściwego funkcjonowania tej części gospodarki rynkowej.

W pracy posłużyłam się metodą formalno-dogmatyczną, historyczną i prawnoporównawczą.

Wrocław, luty 2016 r.

dr *Dagmara Milewicz-Bednarska*